

ĐẤU TRANH CHỐNG CHỦ NGHĨA CÁ NHÂN

LÊ THỊ CHIÊN^(*)

Cho đến nay, Đảng Cộng sản Việt Nam đã ra đời và phát triển qua một chặng đường hơn 80 năm. Mặc dù không tránh khỏi những khó khăn, thử thách nhưng Đảng ta đã từng bước lớn mạnh và trưởng thành, lãnh đạo nhân dân ta giành thắng lợi trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp, chống Mỹ; đạt được nhiều thành tựu to lớn và có ý nghĩa lịch sử trong công cuộc đổi mới; tiếp tục bảo vệ Tổ quốc và xây dựng chủ nghĩa xã hội trong giai đoạn hiện nay. Tuy nhiên, để tiếp tục nâng cao vai trò lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng một mặt, Đảng ta đã đưa ra những cách thức, biện pháp để rèn luyện, bồi dưỡng, phát triển cán bộ; mặt khác, Đảng ta cũng thẳng thắn chỉ ra những điều mỗi cán bộ, đảng viên phải tránh, phải đấu tranh để chống lại nó. Một trong những điều luôn được nhắc đến chính là đấu tranh chống lại chủ nghĩa cá nhân.

1. Quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh và của Đảng Cộng sản Việt Nam về đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân

Trong nhiều bài nói chuyện, bài viết của mình, Hồ Chủ tịch đã phân tích sâu sắc tác

hại của chủ nghĩa cá nhân. Trong Bài nói chuyện tại Đại hội lần thứ III của Đoàn thanh niên lao động Việt Nam, ngày 24-3-1961, Bác đã chỉ rõ: “Chủ nghĩa cá nhân là việc gì cũng chỉ lo cho lợi ích riêng của mình, không quan tâm đến lợi ích chung của tập thể. Miễn là mình béo, mặc thiên hạ gầy. Nó là mẹ đẻ ra tất cả mọi tính hư nết xấu như: lười biếng, suy bì, kiêu căng, kèn cựa, nhút nhát, lãng phí, tham ô... Nó là kẻ thù hung ác của đạo đức cách mạng chủ nghĩa xã hội”⁽¹⁾. Trong một tác phẩm khác, Người lại viết: “Chủ nghĩa cá nhân, đặt lợi ích riêng của mình, của gia đình mình lên trên, lên trước lợi ích chung của dân tộc”⁽²⁾. Như vậy, trong tư tưởng của Bác, chủ nghĩa cá nhân là đặt lợi ích của bản thân mình, của gia đình mình lên trên lợi ích của những người khác, lên trên tập thể và xã hội, không quan tâm đến lợi ích chung của mọi người. Do đó, Hồ Chí Minh coi chủ nghĩa cá nhân là “địch nội xâm”, một trong những nguy cơ đe dọa sự tồn vong của Đảng. “Địch bên ngoài không đáng sợ. Địch bên trong đáng sợ hơn, vì nó phá từ trong phá ra”⁽³⁾.

⁽¹⁾ Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, t.10. Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2000, tr.306

⁽²⁾ Hồ Chí Minh. *Sđđ.*, t.7, tr.92.

⁽³⁾ Hồ Chí Minh, *Sđđ.*, t.5, tr.238 – 239.

^(*) ThS., Viện Triết học, Học viện chính trị - hành chính Quốc gia Hồ Chí Minh

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn căn dặn, nhắc nhở mỗi cán bộ, đảng viên phải kiên quyết, tích cực trong việc đấu tranh chống lại chủ nghĩa cá nhân, bởi “Chủ nghĩa cá nhân là một thứ rất gian xảo, xảo quyệt; nó khéo dỗ dành người ta đi xuống dốc. Mà ai cũng biết rằng xuống dốc thì dễ hơn lên dốc. Vì thế mà càng nguy hiểm”⁽⁴⁾; “Chủ nghĩa cá nhân là một thứ vi trùng rất độc, do nó mà sinh ra các thứ bệnh rất nguy hiểm”⁽⁵⁾. Trong tác phẩm “Nâng cao đạo đức cách mạng, quét sạch chủ nghĩa cá nhân”, Hồ Chí Minh chỉ ra 10 loại bệnh nảy sinh từ chủ nghĩa cá nhân cần nhận diện và phòng chống là: bệnh quan liêu; bệnh tham lam; bệnh lười biếng; bệnh kiêu ngạo; bệnh hiếu danh; bệnh “hữu danh vô thực” (loại bệnh có biểu hiện là làm được ít nhưng báo cáo, khoe khoang thì nhiều); bệnh cận thị (loại bệnh có biểu hiện là chỉ để ý đến cái nhỏ, vụn vặt, không thấy cái lớn, cái quan trọng); bệnh tị nạnh; bệnh xu nịnh, a dua và bệnh kéo bè, kéo cánh. Chừng nào còn chủ nghĩa cá nhân nó sẽ “ngăn trở” người cán bộ, đảng viên phấn đấu vì mục tiêu, lý tưởng của Đảng, của dân tộc, làm mất lòng tin cậy của dân với Đảng. “Một dân tộc, một Đảng và mỗi con người, ngày hôm qua là vĩ đại, có sức hấp dẫn lớn, không nhất định ngày hôm nay và ngày mai vẫn được mọi người yêu mến và ca ngợi, nếu lòng dạ không trong sáng nữa, nếu sa vào chủ nghĩa cá nhân”⁽⁶⁾. Bởi vậy, khi còn nắm cương vị lãnh đạo Đảng, Người luôn gương mẫu đi đầu trong việc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân.

Kế thừa tư tưởng đó của Người, Đảng ta cũng luôn nêu cao tinh thần đấu tranh

chống chủ nghĩa cá nhân. Quan điểm của Đảng về đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân được phát triển qua mỗi kỳ Đại hội Đảng và được thể hiện rõ nét nhất, quyết liệt nhất trong Hội nghị Trung ương 4 khóa XI diễn ra vào tháng 12/2011.

Trong Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, Trung ương Đảng đã đưa ra Nghị quyết về “Một số vấn đề cấp bách về xây dựng Đảng hiện nay”. Khi đánh giá về những thành tựu đã đạt được trong công tác xây dựng Đảng sau hơn hai mươi năm đổi mới, Đảng ta đã khẳng định: “Công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng đã đạt được nhiều kết quả tích cực; năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng đã không ngừng được nâng cao; phương thức lãnh đạo của Đảng từng bước được đổi mới; vai trò lãnh đạo của Đảng được giữ vững, niềm tin của nhân dân với Đảng được củng cố; đội ngũ cán bộ lãnh đạo các cấp đã có bước trưởng thành và tiến bộ về nhiều mặt. Đa số cán bộ, đảng viên có ý thức rèn luyện, nâng cao phẩm chất chính trị, đạo đức, lối sống, có ý thức phục vụ nhân dân, được nhân dân tin tưởng”⁽⁷⁾. Đó chính là những thành tựu rất to lớn của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta.

Bên cạnh việc khẳng định những mặt đã đạt được, Đảng ta còn thẳng thắn chỉ ra những hạn chế, yếu kém trong công tác xây dựng Đảng như: “Một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên, trong đó có những đảng viên giữ vị trí lãnh đạo, quản lý, kể cả một số cán bộ cao cấp, suy thoái về tư tưởng, chính trị, đạo đức, lối sống với những biểu hiện khác nhau về sự phai nhạt lý tưởng, sa vào chủ nghĩa cá nhân ích kỷ, cơ hội, thực dụng, chạy theo danh lợi, tiền tài, kèn cựa

⁽⁷⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Hội nghị Trung ương 4 khóa XI*, Nxb. Chính trị - Hành chính, Hà Nội, 2012, tr.17-18.

⁽⁴⁾ Hồ Chí Minh, *Sđd.*, t.9, tr.284.

⁽⁵⁾ Hồ Chí Minh, *Sđd.*, t.5, tr. 255.

⁽⁶⁾ Hồ Chí Minh, *Sđd.*, t12, tr.557-558.

địa vị, cục bộ, tham nhũng, lãng phí, tùy tiện, vô nguyên tắc...”⁽⁸⁾. Như vậy, theo những nhận định trên của Đảng, chủ nghĩa cá nhân là một trong những nguyên nhân dẫn đến những yếu kém, hạn chế của cán bộ, đảng viên thời gian qua. Do đó, chủ nghĩa cá nhân cũng chính là một trong những vấn đề cần lên án, đấu tranh loại bỏ trong công tác xây dựng Đảng mà Nghị quyết Trung ương 4 đã nêu ra. Đó là những “con sâu bọ rầu nôi canh”, một căn bệnh đang có dấu hiệu lây lan, làm giảm sút lòng tin của nhân dân với Đảng, nếu chậm khắc phục sẽ là thách thức đối với vai trò lãnh đạo của Đảng và sự tồn vong của chế độ.

Trên tinh thần đó, Đảng ta cũng mạnh dạn chỉ ra những nguyên nhân dẫn đến sự xuất hiện và phát triển chủ nghĩa cá nhân trong một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên của nước ta thời gian qua; trong đó một trong những nguyên nhân quan trọng, đóng vai trò quyết định chính là “Đất nước ta đang trong thời kỳ đẩy mạnh công nghiệp hóa, hiện đại hóa, hội nhập quốc tế, xây dựng, phát triển với quy mô ngày càng lớn, một bộ phận cán bộ lãnh đạo, quản lý nắm giữ khối lượng tài sản, nguồn vốn lớn tập thể, của Nhà nước, đó là môi trường để chủ nghĩa cá nhân vụ lợi, thực dụng phát triển”⁽⁹⁾.

Để tiếp tục xây dựng và chỉnh đốn Đảng, tại Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, Đảng ta đã nhấn mạnh cần phải “đấu tranh mạnh mẽ chống chủ nghĩa cá nhân, thói ích kỷ, vụ lợi; đẩy lùi một bước quan trọng tình trạng suy thoái về tư tưởng chính trị, tị tham nhũng, lãng phí”⁽¹⁰⁾. Một điều đặc biệt là trong Hội nghị Trung ương 4, Đảng ta đặc biệt nhấn mạnh đến vai trò của người đứng đầu mỗi tổ chức cơ sở Đảng trong việc đấu tranh chống lại những biểu hiện sai trái, thiếu sót,

⁽⁸⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd.*, tr.18

⁽⁹⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd.*, tr.19-20.

⁽¹⁰⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd.*, tr.72.

tiêu cực nói chung và chống lại chủ nghĩa cá nhân nói riêng: “Từng đồng chí Ủy viên Trung ương Đảng, Ủy viên Bộ chính trị, Ban Bí thư tự giác, gương mẫu làm trước; tự phê bình, kiểm điểm, nhìn lại mình, cái gì tốt thì phát huy, cái gì xấu tự gột rửa; tránh xa mọi cám dỗ về danh lợi, vật chất, tiền tài; tránh rơi vào vũng bùn của chủ nghĩa cá nhân ích kỷ tị hại”⁽¹¹⁾.

Như vậy, một trong những quan điểm nhất quán, kiên quyết của Đảng ta trong Hội nghị Trung ương 4 khóa XI là đấu tranh chống lại chủ nghĩa cá nhân để nâng cao đạo đức cách mạng của mỗi cán bộ, đảng viên; từ đó góp phần nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng. Đó là một quan điểm đúng đắn và thiết thực, giúp cho mỗi cán bộ, đảng viên không ngừng rèn luyện phẩm chất đạo đức, vừa hồng vừa chuyên để tiếp tục xây dựng Đảng ta vừa là đạo đức, vừa là văn minh như lời căn dặn của Bác.

2. Một số giải pháp góp phần đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân

Trên cơ sở nắm bắt những quan điểm của Đảng ta trong việc đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, chúng tôi mạnh dạn đưa ra một số những giải pháp nhằm góp phần đấu tranh chống lại chủ nghĩa cá nhân.

Một là, tiếp tục giáo dục, nâng cao giác ngộ lý tưởng cách mạng, bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, trang bị kiến thức toàn diện cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, trọng tâm là nâng cao trình độ nhận thức lý luận Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh. Tuyên truyền rộng rãi trong toàn Đảng, toàn dân ta về tác hại và những biểu hiện mới của chủ nghĩa cá nhân, để từ đó nhận diện và có biện pháp ngăn chặn. Trong Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, Đảng ta đặc biệt nhấn mạnh vai trò của công tác thông

⁽¹¹⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd.*, tr.72.

tin, tuyên truyền đối với việc tuyên truyền những gương người tốt, việc tốt; đồng thời phê phán những người xấu, việc xấu, trong đó có những người có tính vụ lợi cá nhân: “Chấn chỉnh hoạt động thông tin, tuyên truyền; quản lý có hiệu quả hoạt động báo chí theo đúng định hướng của Đảng và Nhà nước. Chú trọng làm tốt hơn nữa việc nêu gương những người tốt, việc tốt; lấy nhân tố tích cực để đẩy lùi nhân tố tiêu cực; đồng thời phê phán, đấu tranh với những biểu hiện sa sút về tư tưởng chính trị, vô trách nhiệm, vụ lợi cá nhân, vi phạm những chuẩn mực, đạo đức, lối sống”⁽¹²⁾. Đồng thời, để nâng cao đạo đức cách mạng, cần phải đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh bởi đó là nhiệm vụ quan trọng thường xuyên, lâu dài của cán bộ, đảng viên, của các chi bộ, tổ chức đảng và các tầng lớp nhân dân. Qua đó tạo sự chuyển biến tích cực trong nhận thức và hành động trong toàn Đảng, làm cho mỗi cán bộ, đảng viên không ngừng tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, thực sự là tấm gương về phẩm chất đạo đức, lối sống.

Hai là, phát huy, mở rộng dân chủ trong Đảng, trong toàn xã hội để đoàn kết, động viên và phát huy hết tiềm năng trí tuệ, sự ủng hộ cả tinh thần và vật chất của các tầng lớp nhân dân vì sự nghiệp cách mạng. Trong Hội nghị Trung ương 4, Đảng ta cũng đặc biệt nhấn mạnh đến việc phát huy dân chủ thật sự trong Đảng, thực hiện nghiêm túc Quy chế chất vấn trong Đảng, nhất là chất vấn tại các kỳ họp Ban Chấp hành Trung ương và cấp ủy các cấp⁽¹³⁾. Để phát huy tinh thần dân chủ thực sự trong Đảng, Đảng và Nhà nước tiếp tục ban hành nhiều chỉ

thị, nghị quyết, văn bản quy phạm pháp luật nhằm phát huy hơn nữa quyền làm chủ, bảo đảm lợi ích của nhân dân, vai trò giám sát của nhân dân đối với hoạt động của các tổ chức đảng, cơ quan nhà nước, cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức.

Ba là, phát huy vai trò của các cơ quan dân cử, của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân, các phương tiện thông tin đại chúng và của nhân dân trong việc giám sát cán bộ, công chức. Để thực hiện chủ trương đó, cần quy chế hóa, thể chế hóa bằng pháp luật, được pháp luật bảo đảm. Triển khai thực hiện tốt Quy chế dân vận trong hệ thống chính trị; đổi mới và nâng cao chất lượng công tác vận động nhân dân. “Định kỳ tổ chức để nhân dân góp ý kiến xây dựng Đảng thông qua Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị - xã hội”⁽¹⁴⁾. Qua đó, phát huy vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các đoàn thể nhân dân và các cơ quan thông tin đại chúng trong việc phát hiện, đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, phòng chống những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân.

Bốn là, nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng, duy trì chặt chẽ chế độ tự phê bình và phê bình, kết hợp xử lý nghiêm minh những trường hợp vi phạm về đạo đức, lối sống. Nâng cao chất lượng sinh hoạt đảng là nâng cao tính lãnh đạo, tính giáo dục, tính chiến đấu, bảo đảm cho cán bộ, đảng viên và tổ chức đảng sau mỗi lần sinh hoạt trưởng thành hơn về năng lực lãnh đạo, về nhận thức tư tưởng, tinh thần đoàn kết, ý thức đấu tranh chống những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng. Công khai hoá chế độ, tiêu chuẩn; tổ

⁽¹³⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd*, tr.24.

⁽¹⁴⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd*, tr.26.

⁽¹²⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd*, tr.29.

chức kê khai thu nhập, tài sản của cán bộ, đảng viên. Trong Hội nghị Trung ương 4, Đảng ta tiếp tục nhấn mạnh vai trò của việc nâng cao chất lượng sinh hoạt Đảng trong việc giúp mỗi cán bộ, đảng viên rèn luyện phẩm chất, đạo đức cách mạng của mình: “Mỗi cán bộ, đảng viên, trước hết là cán bộ lãnh đạo, quản lý kiểm điểm, liên hệ theo chức trách, nhiệm vụ được giao, tự phê bình và phê bình thẳng thắn, dân chủ, nghiêm túc, chân thành, gắn với thực hiện Quy định về những điều đảng viên không được làm, theo cương vị công tác”⁽¹⁵⁾.

Năm là, coi trọng xây dựng quy chế làm việc, xác định rõ quyền hạn, trách nhiệm của từng cá nhân, tổ chức. Xây dựng quy chế kiểm tra, giám sát có hiệu quả; phương pháp kiểm tra phải đồng bộ từ trên xuống và từ dưới lên nhằm mục đích phát hiện những sai lầm trong tư tưởng và hành động để kịp thời sửa chữa. Hồ Chí Minh nói: “Kiểm soát khéo, bao nhiêu khuyết điểm lôi ra hết, hơn nữa kiểm tra khéo về sau khuyết điểm nhất định ít đi”⁽¹⁶⁾. Có chế tài xử lý nghiêm những trường hợp chạy chức, chạy quyền, chạy chỗ, chạy tội, chạy tuổi,

chạy bằng cấp, chạy huân chương,... Thực hiện tốt công tác sơ kết, tổng kết, đánh giá kết quả trong các hoạt động lãnh đạo, quản lý của mỗi tổ chức, mỗi cá nhân.

Như vậy, trong Hội nghị Trung ương 4 khóa XI, Đảng ta xác định, chống chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng được xem như một nội dung liên quan trực tiếp tới vận mệnh của Đảng và quyết định đến thành công của sự nghiệp cách mạng trong thời kỳ quá độ lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta. Vấn đề đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân vừa là nhiệm vụ cơ bản, lâu dài, vừa là nhiệm vụ quan trọng, cấp bách trước mắt của toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta. Bởi vậy, các cấp ủy đảng, chính quyền, đoàn thể xã hội và bản thân mỗi cán bộ, đảng viên cần quán triệt và tổ chức thực hiện một cách tích cực, sâu sắc, hiệu quả tư tưởng của Đảng về chống chủ nghĩa cá nhân, nâng cao đạo đức cách mạng, đưa tinh thần Nghị quyết Trung ương 4 nhanh chóng đi vào cuộc sống, làm cho Đảng ta ngày càng vững mạnh ngang tầm với nhiệm vụ, lãnh đạo thành công sự nghiệp cách mạng trong giai đoạn mới./.

⁽¹⁵⁾ Đảng Cộng sản Việt Nam, *Sđd*, tr.24

⁽¹⁶⁾ Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, t.4, Nxb Chính trị Quốc gia, Hà Nội, tr.134